

Double Harvest

Girma Azeze

'Jezus is een persoonlijke vriend van me'

Gert en Rie van Putten

De boeiende geschiedenis van Girma Azeze is samen met nog 14 andere levensverhalen te lezen in het prachtige boek "Buren van ver" van Annelies Barendrecht en Gerjan Crebolder. Het boek bevat 15 portretten van vluchtelingen, informatie over de landen van herkomst, veel foto's en een voorwoord van Staatssecretaris van Justitie, Nabahat Albayrak. De portretfoto's zijn gemaakt door de bekende fotograaf Jan Pit.

131 pagina's, Uitgever BDU - Barneveld.
ISBN: 9789087881023

Double Harvest Holland
p/a Eendrachtstraat 31
3784 KA Terschuur
Tel. 0342 460020
Fax 0342 461734

E-mail: info@zonneifarm.nl
Rabo Bank nr: 3855 43 433

www.doubleharvest.nl

Giften zijn aftrekbaar van de belasting!

- ETHIOPIË
- GERT VAN PUTTEN

door Annelies Barendrecht

Wie de Ethiopisch-Nederlandse Girma Azeze nu ontmoet, kan zich niet voorstellen dat deze kleine, aimabele man ooit een drugsdealer was. En een grootgebruiker van heroïne en cocaïne. „Ik kon geen vijf uur zonder heroïne, dan begon ik al te zweten en te trillen. Ik was tot alles in staat om mijn drugsbehoefte te stillen.” De herboren Girma is nu manager op het Ethiopische bedrijf Maranatha van ondernemer Gert van Putten uit Terschuur.

In zijn vrije tijd preekt hij en vertelt hij over het wonder dat hem overkomen is. Een wonder met Jezus in de hoofdrol. Maar het begon allemaal met zijn vlucht uit Ethiopië in 1980.

We ontmoeten elkaar in Debre Zeit, een provincie stad op een uur rijden van de Ethiopische hoofdstad Addis Abeba, in

het 'Ethiopische thuis' van Gert van Putten waar ook Girma woont. Meer dan een kamer heeft hij niet, maar hij is er dik tevreden mee. Maranatha is nog in aanbouw, maar eind 2009 zal het kippen- en runderbedrijf operationeel zijn, met Girma als manager. In onze drie lange gesprekken vertelt hij over zijn wonderbaarlijke leven. Hij straalt rust uit. Hier zit een man die zijn bestemming bereikt heeft en anderen inspireert met zijn levensverhaal. Dat verhaal begint bijna zestig jaar geleden in het stadje Sidam-

Wollatia in het zuiden van Ethiopië, vlakbij de Keniaanse grens. Zijn vader is middenstander, moeder is het kloppend hart van het drukke gezin met acht kinderen. Girma is het vierde kind. Hij schetst een romantisch beeld van zijn jeugd. „Prachtige, groene heuvels en overal boeren die het land bewerken. We hadden daar een heerlijke jeugd. Altijd buiten spelen, vooral voetballen. Dat deden we overal: op straat, bij de voetbalclub ..... Maar er moest ook gewerkt worden in de winkel van Sinkel van mijn vader. Alle kinderen werkten mee.”

Hij is een stout kind, kijkt hij terug op de jonge Girma. „Altijd maar kattenkwaad uithalen en veel confrontaties met mijn vader.” Goed onderwijs is een prioriteit in het gezin. Vader staat er op dat al zijn kinderen naar school gaan – dat is nog steeds niet overal zo vanzelfsprekend in Ethiopië – en brengt ze discipline bij. „Hij was trots op ons, wij waren ook trots op hem.” Tot en met de middelbare school is er geen vuiltje aan de lucht. Politiek is er echter wel wat aan de hand. Er wordt gezaagd aan de poten

van de troon van keizer Haile Selassie, de man van wie beweerd wordt dat hij een directe afstammeling is van Solomon en Sheba en een wel haast goddelijke status heeft. Het zijn de communisten onder leiding van kolonel Mengistu die de macht grijpen op het moment dat Girma tweedejaars student psychologie is aan de universiteit van Addis Abeba. Als kind van zijn tijd neemt Girma deel aan de protesten tegen de keizer.

Die heeft weliswaar veel goeds voor het land gedaan, maar is ook altijd buitensporig goed voor zichzelf en een kleine groep vertrouwelingen om hem heen geweest. Die zelfverrijking zet kwaad bloed onder de arme bevolking. In het buitenland is de keizer geliefd, echter in eigen land brokkelt zijn populariteit steeds meer af. Een vruchtbare voedingsbodem voor een revolutie, oordelen de communisten. Hun boodschap met als kern 'gelijkheid voor iedereen', klinkt veel gefrustreerde Ethiopiërs als muziek in de oren. „Ik vond het allemaal leuk”, zegt Girma. „Het was de tijdsgeest, ik ging gewoon mee met de grote stroom. Overigens vond ik de verdeling van rijkdom ook zeer onrechtvaardig.”

'We leidden een heel eenzaam leven'

Met hulp van Rusland en Cuba gooit Mengistu in 1978 de keizer het land uit en maakt zichzelf president van Ethiopië. Zijn ideologie is gebaseerd op het Leninisme en Marxisme. Wat dat inhoudt, moet breed uitgedragen worden. Alle scholen en universiteiten gaan dicht. Van de leerlingen wordt verwacht dat ze in alle uithoeken van het land campagne gaan voeren vóór het communisme. „Ik wilde dat in

eerste instantie ook graag”, legt Girma uit. „Ik was vóór het gelijkwaardigheid-principe van het communisme. We moesten iedereen op het platteland vertellen dat alle mensen gelijk zijn en ze alle materiële dingen moeten delen.” Na verloop van tijd komt hij er achter dat Mengistu geen communist is, maar een dictator. Door alle studenten op campagne te sturen in het land, had hij die in ieder geval uitgeschakeld als oppositiegroepering. „Ik was heel erg teleurgesteld. En we liepen als studenten risico. Als we niet deden wat Mengistu wilde, werden we opgepakt. We leidden een heel eenzaam leven ver weg van onze familie en vrienden. Ik had alleen contact met de maatjes met wie ik op campagne gestuurd was.” Girma zet een punt achter het campagne voeren en gaat naar huis. Een daad die gelijkstaat met desertie. Hij wordt opgepakt en in de gevangenis gezet. En vervolgens wordt hij weer het land in gestuurd om de communistische boodschap te verkondigen. „Zo ging het een paar keer. Ik werd als deserteur beschouwd en dat betekende dat ik scherp in de gaten gehouden

werd door onze veiligheidsdienst. Naar huis gaan was geen optie. Daar zou ik direct worden opgepakt. En dus ver-

bleef ik nu eens bij het ene familielid, dan weer bij een ander. Ik was een 'nobody' geworden, iemand zonder een identiteitskaart.”

Na ca. twee jaar houdt het campagne voeren op. Girma gaat weer terug naar de universiteit en krijgt een nieuwe identiteitskaart. „Maar de studentenbeweging tegen Mengistu waar ik deel van uitmaakte, was nog steeds actief. Ik was altijd op mijn hoede. Ook mijn familie was bang. Niet zonder reden want veel van mijn vrienden waren opgepakt. Van de meesten hoorde je nooit meer iets.”

Het wordt Girma te heet onder de voeten op de universiteit. Hij wil weg, maar weet niet waar hij naar toe moet. Toevallig valt zijn oog op een advertentie waarin op korte termijn een accountant gevraagd wordt in een plaats ca. duizend kilometer van Addis Abeba af. „Het was in een gevaarlijk gebied, maar ik wilde werken, en vooral weg van de universiteit. En dus ging ik als accountant aan de slag bij een bedrijf in transport over zee. Ver van huis, in de plaats Asab aan de Rode Zee.”

'Ik wilde niet gedood worden door de regering die ik verachtte'

Girma stort zich op zijn werk. Hij werkt over en werkt 's nachts. Maar het gevaar blijft, want het valt op dat hij niet aanwezig is op politieke bijeenkomsten die de regering organiseert. Ook loopt hij risico door zijn betrokkenheid bij de ondergrondse verzetsbeweging tegen Mengistu. Steeds weer zijn er vertegenwoordigers van de regering die hem aan de tand voelen over zijn activiteiten. Wat niet meehelpt, is dat zijn persoonsbewijs niet klopt omdat het geen adres vermeldt. „Men werd argwanend”, verzucht Girma. „Zo argwanend dat ik op een dag een brief kreeg waarin stond dat ik moest zeggen wie ik was. Deed ik dan niet,

dan zouden er 'toepasselijke' maatregelen getroffen worden. Een eufemisme voor: we schieten je dood of je gaat naar de gevangenis. Voor mij een signaal dat ik moest vluchten. Ik wilde niet gedood worden door de regering waar tegen ik in verzet was. Die regering verachtte ik.” Nood breekt wet. Girma valt als havenmedewerker niet op als hij aan boord gaat van een willekeurig schip in de haven. Dat zijn hart in zijn keel klopt, ziet niemand want zijn vlucht blijft onopgemerkt. „Ik was zó bang. Het was een beslissend moment tussen leven en dood. Ik heb me in een klein hoekje

onder in het schip verborgen. De boot kon me niet snel genoeg vertrekken!” Na twee dagen – het schip is ondertussen op volle zee – dwingen honger en dorst hem op zoek te gaan naar voedsel. Veel is tot op dat moment goed gegaan, maar nu valt hij door de mand. „Ik zei tegen de kapitein: 'Je kunt me nu overboord gooien. Dat maakt me niet uit. Zo lang ik maar niet gedood wordt door het regime.’” Dat gaat de Egyptische kapitein van het Nederlandse schip te ver. Sterker nog, nadat Girma hem zijn verhaal verteld heeft, laat hij eten aanrukken en geeft hij hem een hut. „Vanaf dat moment heb ik een heerlijke tijd gehad. Het was een vrachtschip met allemaal leuke mensen aan boord. Ik had geen papieren bij me, dat zou problemen opleveren, wist de bemanning aan boord. Wat ik niet wist, was dat ze een zogenaamd zeemansboek voor me gemaakt hadden, met details van de reis. Een waardevol document, want op basis van dat boek kon ik vanuit Pakistan, waar het schip afmeerde, naar Nederland vliegen.”

'Het casino werd mijn huis'

In 1980 komt Girma aan op Schiphol. De douane wil hem meteen terugsturen naar Ethiopië en zet hem in afwachting van de reis naar huis in een detentiecentrum. „Ik wist een ding zeker: ik ga niet terug; dan dood ik me nog liever zelf. "Toch scheelt het maar een haar of hij was wél naar Ethiopië terug gegaan. Het is dat er geen plaats meer is op het vliegtuig waar hij naar toe gebracht is, maar anders ..... Ook een tweede poging loopt net goed af. Dit keer omdat Amnesty International zich er mee bemoeit. Het eind van het liedje is dat hij in Nederland mag blijven. Hij krijgt 25 gulden leefgeld en een kamer in Amsterdam. Na vijf jaar krijgt hij een Nederlands paspoort en is het gevaar geweken dat hij alsnog teruggestuurd zal worden.

„Ik ging helemaal los”, kijkt Girma terug. In eerste instantie studeerde ik psychologie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. Veel leuker echter vond ik alle feestjes waar ik vaak naar toe ging.

Bovendien had ik ontdekt dat ik met gokken in het casino en met fruitmachines veel geld kon verdienen. En verliezen.” Hij komt in een vicieuze cirkel terug van geld verliezen, geld proberen terug te winnen, weer verliezen en winnen. „Na verloop van tijd

had ik een gokverslaving die me ook mijn studie kostte. Het casino werd mijn huis. Daar ontmoette ik mijn vrienden. Om wakker en overmoedig te blijven, begon ik ook cocaïne te snuiven. Al snel ontdekte ik dat drugs dealen veel winstgevender was dan gokken. En dus veranderde ik van koers en werd drugsdealer. En een hele goeie ook. Een drugsdealer die zelf steeds meer ging gebruiken. Heroïne, cocaïne, en een heel arsenaal aan andere drugs. Ze gaven me een onbeschrijflijk heerlijk gevoel.”

In zijn achterhoofd weet Girma wel dat hij een punt moet zetten achter zijn verslaving. De pogingen om in een ziekenhuis af te kicken, lopen op niets uit. „Ik had heel veel geld en was heel erg verslaafd. Ik had ontdekt dat geld vrijheid geven en drugs maken dat je vergeet. Af en toe, op rustige momenten, stelde ik vast dat ik eigenlijk in een gevangenis zat. Soms vroeg ik Jezus om hulp. Hij was mijn vriend, ervoer ik. 'Is dit nu mijn leven', zei ik tegen Hem. 'Ben je er eigenlijk wel?'. Er was een leegheid in me die me soms zorgen baarde. Maar toch, ik ging gewoon door. Het was ook wel een mooi leven. Het handelen in drugs kost weinig tijd. De rest van de dag had ik vrij om leuke dingen te doen. Ik heb veel op het strand gelegen in die tijd. Ik ging om

met gangsters en had als toekomstdroom om naar Colombia te gaan. Daar zou ik een zittend leven gaan leiden en veel drugs roken, zo stelde ik me voor.”

Keerpunt

Op een dag, in 1995, komt er een vriend langs. „Hij waarschuwde met dat ik op de nominatie stond om gedood te worden, zoals dat zo vaak gebeurt in het criminele circuit. Op datzelfde moment komen twee vriendinnen langs om te vragen of ik mee ging naar de Ethiopische kerk. Ze wisten niet wat er net bij mij thuis gebeurd was. Ik keek omhoog en zei 'Heer, u heeft mij twee engelen gestuurd. Op dat moment voelde ik een geweldige rust over me komen. Ik hoorde een stem die zei 'ga maar mee'. Dat deed ik. Ik liet de man gewoon achter in mijn appartement en volgde de twee meisjes.” In de Ethiopian Evangelical Church in Amsterdam komt Girma, als door de bliksem getroffen, tot bekering. Hij ervaart de rust waar hij al zo lang naar op zoek is. Van het ene

moment op het andere zet hij een dikke punt achter zijn drugsverleden.

Vanaf dat moment in de kerk, een keerpunt in zijn leven, voelt hij zich gedragen door de mensen om hem heen. Het merkwaardige is dat hij plotseling van zijn verslaving af is. Bij thuiskomst ontdekt hij dat zijn hele flat overhoop is gehaald. „Ik wilde er niet meer wonen. Te riskant.” Mensen van de kerk bieden hem onderdak aan. Ze worden zijn nieuwe familie. Girma wil niets liever dan praten over wat hij meegemaakt

heeft. „Ik was vol van Jezus, kon er niet over ophouden.“

Een jaar lang gaat Girma overal naar kerkdiensten. „Zo hongerig was ik naar Jezus.“ Ondertussen dringt de vraag zich op wat hij nu verder met zijn leven moet doen. Als hij hoort dat er een schip in de Amsterdamse haven ligt, De Logos 2, die de wereldzeeën bevaart met het evangelie als boodschap, neemt zijn leven opnieuw een wending. Hij gaat er praten, is onder de indruk van het werk en wordt er met open armen ontvangen. Twee weken vaart hij mee als vrijwilliger om er vervolgens te gaan werken. „Ik

werd geleid door de hand van God", verklaart hij zijn beslissing. In 1996 monstert hij aan op het grote schip met 200 man personeel uit circa 40 landen. Iedereen op het schip wordt gesteund door een kerk, een salaris ontvangen de medewerkers niet. Girma is verantwoordelijk voor de uitgebreide collectie boeken aan boord. In de havens waar het schip aanmeert, vooral in Afrika en Zuid-Amerika, bezoeken duizenden mensen de Logos 2. Ook worden er veel trainingen gehouden voor pastoren en docenten. Girma is gelukkig met het leven dat hij leidt. In totaal blijft hij zeven jaar verbonden aan de Logos2. „Een hele leerzame periode. Ik heb er veel geleerd van persoonlijke ervaringen en van de bezoeken aan al die nieuwe plaatsen.“

Terug naar de wortels

In 1999 is Girma al eens terug geweest naar Ethiopië. De communisten zijn verdreven en er is een nieuwe, gematigde regering aan de macht. Gevaar loopt hij

niet meer. „Ik wilde naar huis. Om de grote verandering in mijn leven te delen met mijn familie. Mijn ouders waren inmiddels overleden, maar ik heb er nog een grote familie over.“ Het bezoek brengt hem meer dan een weerzien met zijn familie. „Ik wist plotseling heel zeker dat ik terug moest naar mijn land om er een bijdrage aan te leveren. Het is zo'n arm land, er is zoveel te doen.“

Alsof het zo moest zijn, vertelt iemand in de kerk hem over het werk van Gert van Putten uit Terschuur. Hij is de grondlegger van Genesis Farms, een groot agrarisch bedrijf in de buurt van Addis Abeba op ideële, christelijke grondslag. De mannen ontmoeten elkaar en raken bevriend. Als Gert hem in 2007 voorstelt om te helpen met het opstarten van de nieuwe Maranatha Farm, neemt Girma het aanbod aan. In 2008 vestigt hij zich definitief in Ethiopië. Met een Nederlands paspoort en zijn Ethiopische wortels. Nederland is hij eeuwig dankbaar. „Dat is waar de grootste verandering in mijn leven begon. Een leven met Jezus als mijn persoonlijke vriend. Ik heb ontdekt dat het belangrijkste doel in mijn leven is dat ik mijn ervaringen met anderen deel en ze vertel over de richting die Jezus elke dag aan mijn leven geeft. Hij is de weg en waarheid in mijn leven. In mijn communistische tijd wilde ik niets bezitten. Ik bezit nu ook niets, maar nu komt het uit mijn hart en wordt het niet door anderen opgelegd.“

door Gerjan Crebolder

Het Oost-Afrikaanse land Ethiopië, eigenlijk de Federale Democratische Republiek Ethiopië, grenst aan Eritrea, Djibouti, Somalië, Kenia en Soedan. Het land heeft ruim 78 miljoen inwoners en de hoofdstad is het centraal gelegen Addis Abeba. Ethiopië is 27 keer groter dan Nederland. Voor de Tweede Wereldoorlog stond het bekend onder de naam Abessinië. Vreemd genoeg is het nooit een kolonie van enig westers land geweest. Ruim de helft van de bevolking, zo'n 63 procent, is christen en 34% moslim. De christenen behoren tot de Ethiopisch-orthodoxe Kerk; een klein aantal is katholiek of protestants.

Geschiedenis

Het van oorsprong christelijke keizerrijk raakte in de achttiende eeuw in verval. Het kreeg te maken met de opmars van de islam in de regio en een toenemende interesse van Europese koloniale machten. In 1889 kwam Menelik II aan de macht, daarbij gesteund door Italië. Deze slaagde erin om het land tot een moderne staat om te vormen. Hij voorkwam niet alleen dat de Europese machthebbers delen van zijn rijk kolonialiseerden, maar kopieerde hun politiek. Gedurende zijn regering verdubbelde de oppervlakte van Ethiopië. Het werd hiermee een van de tien grootste staten van Afrika.

Italië had intussen haar Afrikaanse steunpunt Abbas tot een volwaardige kolonie uitgebreid: Eritrea. Hierdoor werd Ethiopië van de Rode zee, in dit geval de Rode zee, afgesneden. De Italianen probeerden vervolgens in 1896 door middel van een grondoffensief ook Ethiopië in handen te krijgen. De Italiaanse legerleiding onderschatte de vechtlust van de tegenstander en veel soldaten verloren hun leven. Zo sneuvelde tijdens de Slag van Adowa op 1 maart van dat jaar een derde van de ingezette 18.000 militairen.

In de jaren die volgden wist Menelik zowel de Fransen als de Engelsen te vriend te houden. Het grensverdrag van 1897, waarbij Engeland het Afrikaanse koninkrijk als soevereine staat erkende, was voor het land van doorslaggevende betekenis. Dat hield tevens in dat ook het grootste deel van de oorspronkelijk tot Somalië behorende provincie Ogaden nu geacht werd deel uit te maken van het land.

Keizer Haile Selassie

Menelik werd opgevolgd door zijn dochter Zawditu, eerst onder regentschap van Ras Tefema en later Ras Tafari Makonnen die als Haile Selassie op 2 november 1930 tot keizer werd gekroond. Op initiatief van Mussolini werd Ethiopië in 1935 vanuit Eritrea aangevallen door Italië en een jaar later werd het Ethiopische leger verslagen. In 1941 werd Ethiopië door de Britten op de Italianen veroverd en kreeg het haar onafhankelijkheid weer terug. Haile Selassie werd opnieuw keizer en zou dat nog decennia blijven. De problemen

met de provincie Ogaden en Eritrea bleven bestaan en in de loop der jaren namen de verhalen over de zelfverrijking van de aristocratie toe. Dat leidde in 1974 tot studentenprotesten en een geslaagde legercoupe. De uitzending van een tv-documentaire door de BBC was de

druppel die de emmer deed overlopen. De regisseur liet beelden van de luxueuze levensstijl van Selassie en de zijnen zien, afgewisseld met die van de hongersnood die op dat moment in Ethiopië heerste. De dag na de uitzending, 12 september 1974, werd Haile Selassie afgezet door het leger, de monarchie afgeschaft, de grondwet geschorst en het parlement ontbonden. Op 27 augustus 1975 stierf Haile Selassie in gevangenschap. Ruim een halve eeuw leiderschap van Haile Selassie zorgde ervoor dat het land tot armoede was vervallen, maar wel over een uiterst modern leger beschikte. Ironisch genoeg zorgde dat leger voor zijn eigen ondergang.

Mengistu Haile Mariam

In 1976 verkondigde de nieuwe leider van het land, kolonel Mengistu Haile Mariam, dat het Marxisme-Leninisme vanaf dan de officiële ideologie van Ethiopië zou zijn. Hij verwierf zich hiermee de steun van de Sovjet Unie. De maatregelen die door het militaire regime – de Derg – werden genomen leidden tot veel protest. Op 3 februari 1977 liet hij tijdens een vergadering van de Derg zeven officieren die een meer democratische koers wilden varen, vermoorden. Zo verkreeg Mengistu absolute controle over zijn regering en zo begon de periode van de Rode Terreur.

Deze duurde tot 1991 en was wreed en bloederig. De oppositie uit linkse hoek van de studentenbeweging en academische wereld werd binnen enkele maanden uitgemoord, maar in de verre uithoeken van zijn land had hij minder succes. In Eritrea slaagde het Ethiopische leger er niet in de tegenstanders van zijn regime te verslaan en Somalië startte in 1977 een aanval om alsnog Ogaden te bezetten. Daar kreeg Mengistu hulp van Russische en Cubaanse troepen en was in staat het Somalische leger te verslaan. Mengistu ontropete zich in de jaren die volgden als een ware dictator, erger nog dan zijn voorganger.

Nadat per 1 januari 1992 de Sovjet Unie officieel werd opgeheven nam men aan dat dit ook het definitieve einde zou betekenen van veel burgeroorlogen en dictaturen in de wereld. Al een jaar eerder bleek dat ook het regime van Mengistu z'n langste tijd had gehad. De genadeklap kwam toen de Verenigde Staten toenaadering zochten tot het Eritrese Bevrijdingsfront (EPLF, Ethiopian People's Liberation Front) wat inmiddels samenwerkte met het Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front. Toen Mengistu ten einde raad zelf met deze bewegingen over een oplossing wilde praten, stelden deze als voorwaarde dat hij dan eerst zelf moest opstappen. Op 21 mei vluchtte hij naar Zimbabwe waar hij onderdak vond dankzij zijn collega Robert Mugabe. Tijdens een tribunaal in Ethiopië (1994-2006) werd hij schuldig bevonden en in januari 2007 werd hij bij verstek veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. Het openbaar ministerie was hier echter niet tevreden mee en eiste de doodstraf. In mei 2008 werd Mengistu door het Ethiopische hooggerechtshof bij verstek ter dood veroordeeld.

Gert van Putten 'Ik genas en besloot mijn leven aan God over te geven'

Het lijkt wel een gezichtsbegoocheling. Bij aankomst op Genesis Farms in het Ethiopische Debre Zeyt moet je jezelf even knijpen om je te realiseren dat je niet in Nederland bent. Net als bij het moederbedrijf Zonne-Ei-Farm van ondernemer Gert van Putten in Terschuur staan ook hier de geraniums, afrikaantjes, goudsbloemen, begonia's en de rest van de Nederlandse 'fine fleur' in volle bloei. Ze maken Genesis Farms onmiskenbaar tot

een oer-Nederlands bedrijf. Maar dan wel in de exotische omgeving van het dorp Debre Zeyt op een uur rijden van de hoofdstad Addis Abeba. De omgeving lijkt overigens in niets op het goed georganiseerde, groene, Nederland. De zandwegen zijn bevolkt met mensen, paarden, geiten, kippen en ezels. Overal zweeft vuilnis. De mensen zijn arm en dat is zichtbaar. Er is weinig werk, ook dat kan je niet ontgaan. De mannen zoeken elkaar op en roken chad. Sommigen bedelen een centje bij. De huizen zijn bouwvallig en klein, op de piepkleine erfjes wappert de was en spelen kinderen met snotbellen. Verderop, op de verharde doorgaande weg naar buurland Djibouti met zijn havens aan de Golf van Aden, daar vergiftigt een eindeloze rij auto's en vrachtauto's mens en milieu met zwarte, stinkende uitlaatgassen. Veel personen en goederenvervoer vindt plaats met wagentjes met een paard of ezel ervoor gespannen. De beestjes zijn broedmager of misschien wel afgetraind tot op het bot. Het contrast met het florerende Genesis Farms, het geesteskind van Gert van

Putten, is verbijsterend. Zo kan het dus ook in Ethiopië! Een paradijselijke omgeving met bewerkte akkers voor zover het oog reikt en opgewekte, sterke mensen die het land bewerken en veeteelt bedrijven. De kolen groeien als de spreekwoordelijke kool. Aubergines, sla, courgettes, je kunt ze bijna horen groeien. Her en der zijn giebelende vrouwen met strooien hoedjes aan het werk. Onkruid wieden of jonge plantjes planten of uien oogsten, er is altijd werk aan de winkel. In de kassen irrigeren medewerkers in bedrijfskleding met aandoenlijke een toewijding ontkiemend zaad en tere zaailingen. Met bronwater uit een op 90 meter diep gelegen grondwatermeer. Een vijftal pompen leveren maar liefst 230 m3 water per uur.

Een onophoudelijke stroom van ezel- en paardenkarretjes rijdt af en aan met hun ladingen verse producten van het land. In de verte glanst het meer met zijn vruchtbare oevers. Genesis Farms doet zijn naam eer aan: hier wordt echt een begin gemaakt met een beter leven voor een groot aantal Ethiopiërs.

Gert van Putten is de grondlegger van dit 50 ha grote bedrijf op ideële grondslag. De ruim 600 medewerkers zijn voor het

overgrote deel Ethiopiërs uit de omgeving. Elke ochtend beginnen ze dag met een korte bijbelsessie in een speciaal voor dat doel ingerichte ruimte. Tussen de middag krijgt iedereen een voedzame maaltijd gemaakt van producten van eigen kweek. En verder wordt er hard gewerkt, want aan liefdadigheid in de traditionele zin van het woord, doet Gert niet. „No aid, but trade (geen hulp, maar werken) is zijn adagium. Ofwel, werken voor je brood. Het ideële van Genesis Farms zit hem erin dat de medewerkers ook daadwerkelijk

de kans geboden worden om te werken. En dat de alle inkomsten terugvloeien in het bedrijf. Gert: „Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat de Ethiopische bevolking meedeelt in het succes van het bedrijf. Op den duur hopen we hier alles over te kunnen laten aan de Ethiopiërs. Dat is nu deels al het geval. Manager Behailu

Wolde is al voor een derde mede-eigenaar van Genesis Farms. De rest van de aandelen is in handen van de stichtingen Double Harvest USA en Double Harvest Nederland, zo'n twintig jaar geleden opgericht door de Nederlandse Amerikaan Aart van Wingerden.

Gert van Putten is een intens gelovig mens. Bij alles baseert hij zich op de Bijbel. Het is voor hem niet meer dan logisch dat hij zijn zaken steeds meer overlaat aan Behailu en zijn collega Girma. „Want", zegt hij, „staat er niet in de bijbel (2Tim. 2:2): 'Vertrouw het toe aan vrouwelijke mensen, die bekwaam zullen zijn om ook anderen te onderrichten'." Van huis uit is de ondernemer uit Terschuur een boerenzoon die ondanks grote tegenslagen een begrip werd in de wereld van kippen en eieren. Bekend zijn zijn biologische mestkorrels, een uitvinding die hem zelfs de milieuprijs van de

provincie Gelderland opleverde. Tot zijn 40ste is Gert een ondernemer zoals er zo velen zijn. De ommekeer vindt plaats na een valpartij tijdens een skivakantie in Oostenrijk. Zakelijk zat hij op dat moment aan de grond. „En nu had ik ook nog mijn benen gebroken. Ik moest geopereerd worden, maar het was de vraag of ik met mijn hartklachten de operatie wel zou overleven. Dat deed ik, maar ik had na afloop hele hoge koorts. Toen ik daar wanhopig en verlaten in die ziekenhuiskamer lag, ging ik nadenken over mijn leven. Over dingen die ik niet goed had gedaan. Plotseling voelde ik hoe God mijn zonden vergaf en realiseerde ik me dat ik opnieuw geboren was. Ik genas en besloot mijn leven over te geven aan God."

De bekering was radicaal. Gert werd een ander mens. Zijn levensdoel was niet langer een groot bedrijf op te bouwen maar in de eerste plaats God te dienen. Tot op de dag van vandaag is dit doel onveranderd. Frappant genoeg heeft de keuze voor een ander leven hem juist heel veel succes gebracht. Zo kreeg hij in 1995 de publieksprijs Ondernemer van het Jaar en onlangs nog werd hij benoemd tot Ridder in de orde van Oranje Nassau, een

eretitel die hij vooral verdiend heeft met zijn ondernemingen op ideale grondslag in Polen en Ethiopië.

Op deze frisse dag in april – Debre Zeyt ligt op 2200 meter boven zeeniveau – is Gert vooral een gedreven ondernemer die met veel plezier een rondleiding geeft over het bedrijf. Een groep eerste –en Tweede-Kamerleden en de Nederlandse ambassadeur Fons Hennekens sluiten

zich aan. Het gezelschap volgt Gert naar de groentehal waar het een drukte van belang is. Alle groente, 75.000 kilo per week, wordt er gewassen en vervolgens in magazijncontainers klaar gemaakt voor transport naar supermarkten en hotels in de hoofdstad Addis Abeba. Een gedeelte blijft achter voor de verkoop in de supermarkt naast de groentehal. „Daar worden ook eigen zuivelproducten, vlees, potgrond en andere 'homemade' producten verkocht. De klanten komen overal vandaan, zelfs uit Addis", legt Gert uit." Er wordt elke vijf weken geoogst. Een miljoen zaadjes worden elke week, met de hand, in zaaijakjes gezaaid om dan na ontkieming in kassen groter te groeien; weer later vinden ze de weg naar de akkers. Vijf weken later ligt de oogst in de winkel. Gert: „We hebben het voordeel dat we over een goed irrigatiesysteem beschikken met water uit eigen bronnen. Daar mogen trouwens ook de medewerkers en de boeren in de omgeving gebruik van maken." Dat betekent in de praktijk dat de lokale boeren hun vee kunnen laten drinken in een grote waterbak en dat

de vrouwen er water kunnen halen. „Via een druppelirrigatiesysteem houden we onze akkers en dat van de burens vochtig. In het begin moesten de boeren hier wennen aan ons systeem, maar nu ze zien hoe succesvol we zijn, willen ze graag mee profiteren. Voor ons geen probleem. Kennis is er om te delen."

Maranatha Farm

Inmiddels is het nieuwe bedrijf Maranatha Farm PLC officieel opgericht en heeft Girma al veel voorwerk verricht. Heel speciaal is het evangelisatiewerk van Girma, waaraan hij veel aandacht schenkt. Ook het inkleren van de containers behoort tot zijn werk. Voor Maranatha Farm is 2 ha. land gehuurd voor een periode van 35 jaar. De afrastering om het terrein is klaar en met de bouw van de koeienstal is een begin gemaakt. Verder is er van de aangrenzende boerenbedrijven ca. 17 ha. land gehuurd, waarop diverse gewassen worden verbouwd die dienen als voer voor de koeien en kippen.

Op 28 januari 2010 hopen Karel en Oxana Brak met hun twee kinderen voor onbepaalde tijd naar Ethiopië te gaan. Karel zal daar de functie van General Manager (bedrijfsleider) op zich nemen. Hiervoor heeft hij ruim 10 jaar in Duitsland succesvol een bedrijf geleid waar eieren geproduceerd worden voor de vaccinindustrie. Daarvoor was hij bedrijfsleider op het bedrijf van Zonne-Ei-Farm in Polen.

Familie Brak

Double Harvest is dankbaar voor de ondersteuning van veel sympathisanten. Het bestuur en alle betrokkenen voelt zich gedragen door veel gebed. Iedereen ziet dat God geweldige dingen doet in Ethiopië.